

Medijacija

U postupku medijacije, nepristrana osoba ili agencija pomaže riješiti neslaganja ili sporove suprotstavljenih strana, na primjer zaposlenika i uprave, ili parničara u sudskom sporu. Miritelji se sastaju s predstavnicima obiju strana i pokušavaju olakšati komunikaciju, unaprijediti međusobno razumijevanje i razjasniti nastale probleme te postići sporazum ili rješenje koje će odgovarati i jednoj i drugoj strani. Miritelj nema ovlasti nametanja sporazuma.

Ova vrsta podjele uloga promiče razumijevanje alternativnih metoda rješavanja sporova i shvaćanje da nije neophodno da sva neslaganja rješava sud.

Postupak

1. **Obrazložite predmet spora.** Pomognite učenicima razumjeti sporne činjenice. Predmeti spora su jasno opisani u nastavnim jedinicama udžbenika i Priručniku za nastavnika. Možete provjeriti da li učenici razumiju svrhu medijacije, po čemu se ona razlikuje od optužnog postupka te postupak koji su uočili tijekom medijacije.
 2. **Kontaktirajte stručnjake.** Pozovite učitelja miritelja ili odvjetnika da posluže kao izvor znanja i informacija.
 3. **Podijelite uloge.** Podijelite učenike u tri jednake grupe koje će predstavljati miritelje i stranke u sporu.
 4. **Pripremite iznošenje argumenata.** Zamolite učenike da se sastanu u svojim grupama kako bi zajedno pripremili postupak medijacije. Svaki učenik će biti aktivno uključen u dodijeljene uloge pa je priprema u ovoj fazi ključna za učinkovito sudjelovanje u aktivnosti. Koristite intelektualne alate za pripremu učenika za sudjelovanje u ovoj aktivnosti.
Zamolite miritelje da razmotre sporne činjenice i pripreme se za igranje uloga. Ostavite dovoljno vremena da s miriteljima raspravite postupak mirenja. Miritelji trebaju slijediti sljedeće upute:
 - a. Predstaviti stranke u sporu i objasniti postupak medijacije. Kažite im da ih nitko neće prisiljavati na rješavanje prijepora. Njihova je uloga voditi postupak i potruditi se da svatko slobodno i otvoreno govori.
 - b. Pomognite stranama da govore o prijeporu. Postavljajte otvorena pitanja, kao na primjer: „Što se zatim dogodilo?“ Pažljivo slušajte. Nitko ne smije prekidati drugu osobu kada ona govori.
 - c. Nemojte pokušavati utvrditi tko je kriv u konkretnom sporu. Pokušajte utvrditi zajedničke zabrinutosti i interese obiju strana. Pomognite im da vide dobru stranu svog odnosa i podsjetite ih na to da ga vjerojatno žele sačuvati i u buduću.
 - d. Pomognite sukobljenim stranama da prepoznaju načine rješavanja spora. Pomognite im da ocjene alternativna rješenja problema.
 - e. Pomognite sukobljenim stranama da napišu sporazum koji jasno utvrđuje odgovornosti u sklopu rješenja oko kojeg su postigli dogovor.
- Savjetujte im da pripreme ono što žele reći tijekom medijacije. Zamolite ih da razmisle o pitanjima oko kojih su voljni postići kompromis.
5. **Prilagodite učionicu.** Više grupa za medijaciju će raditi paralelno; prema tome, složite po tri klupe tako da jedna bude za svaku ulogu u ovoj aktivnosti.

6. **Vodite mirenje.** Prije nego što započnete aktivnost, spojite jednog učenika iz grupe miritelja s jednim učenikom iz svake grupe sukobljenih strana. Možete najprije zamoliti miritelje da sjednu za jedan od stolova. Zatim zamolite po jednog učenika iz svake od sukobljenih strana da se pridruže grupi. Spajanje uloga može biti jednostavnije ako učenicima podijelite kartice s imenima, tako da učenici mogu na brzinu prepoznati miritelja odnosno sukobljene strane. Možete pripremiti dodatnu aktivnost za grupe koje prve završe zadatak.

Vodite ovu aktivnost koristeći sljedeći postupak:

- a. **Uvod.** Miritelj nastoji smiriti stranke u sporu i objašnjava im osnovna pravila. Miritelj objašnjava da njegova ili njezina uloga nije opredjeljivanje za jednu ili drugu stranu, već pomaganje obim stranama da postignu zajednički dogovor.
 - b. **Pričanje priče.** Obje strane moraju ispričati što se dogodilo. Osoba koja je podnijela zahtjev za mirenje prva priča svoju stranu priče. Nije dozvoljeno prekidanje.
 - c. **Utvrđivanje činjenica i pitanja.** Miritelj pokušava utvrditi dogovorene činjenice i pitanja. To postiže slušanjem obiju strana, sažimanjem njihovih stajališta te provjerom jesu li to činjenice i pitanja kako su ih stranke razumjele.
 - d. **Prepoznavanje alternativnih rješenja.** Svatko razmišlja o mogućim rješenjima problema. Miritelj sastavlja popis i moli svaku stranu da objasni svoje mišljenje o svakom od mogućih rješenja. Na osnovu iskazanih mišljenja stranaka, miritelj revidira moguća rješenja i pokušaje utvrđivanja rješenja s kojim su suglasne obje strane u postupku mirenja.
 - e. **Postizanje sporazuma.** Miritelj pomaže stranama u sporu da postignu sporazum s kojim su obje zadovoljne. Sporazum treba sastaviti. Strane u sporu moraju razgovarati o tome što će se dogoditi ako jedna od njih prekrši sporazum.
7. **Osvrt na aktivnost.** Pitanja s kojima se želite osvrnuti na provedenu aktivnost razlikuju se ovisno o pitanjima koja se javljaju u samom sporu. Počnite s pitanjima upućenim svakom od miritelja da u svojoj grupi opišu sklopljeni sporazum. Ako je grupa zapela, zamolite miritelja da objasni koje su prepreke sklapanju sporazuma. Zamolite učenike da ocjene snagu zauzetih stajališta i postupke korištene za formiranje i podupiranje nekog stajališta. Također zamolite učenike da ocjene svoje iskustvo s postupkom mirenja. Zaključite osvrt raspravom o djelotvornosti ove aktivnosti kao alata za učenje, uključujući i njihov uspjeh u ostvarenoj ulozi. Ako je stručnjak sudjelovao u aktivnosti, treba ga uključiti u završnu raspravu.